

100 LET ČESKÉ UNIVERZITNÍ POLONISTIKY A MEZINÁRODNÍ KONFERENCE *POLSKO- -ČESKÉ POZNÁVÁNÍ JAKO VÝMĚNA HODNOT / POLSKO-CZESKIE POZNAWANIE JAKO WYMIANA WARTOŚCI*

V roce 2023 si česká, resp. československá univerzitní polonistika připomíná jubileum 100 let od svého vzniku. Počátky univerzitní polonistiky v našich zemích jsou těsně spjaty s osobností prof. Mariana Szyrkowského, iniciátora a zakladatele prvních polonistických studií na FF UK v Praze, kde oslavy na podzim vyvrcholily mezinárodní odbornou konferencí. Svou první přednášku pronesl profesor Szyrkowski na nově ustanovené katedře na Univerzitě Karlově 13. října 1923. Jednalo se o historicky první zahraniční polonistické pracoviště, jež navazovalo na živé kontakty představitelů polské a české kulturní sféry sahající nejméně do druhé poloviny 19. století.

Mezinárodní polonistická konference s názvem *Polsko-české poznávání jako výměna hodnot / Polsko-czeskie poznanie jako wymiana wartości* se konala v Praze 17. října 2023 a jejím hlavním záměrem bylo nejen ohlédnutí za uplynulým stoletím fungování české institucionální polonistiky, ale také zamyšlení nad její aktuální přítomností a bližší i vzdálenější budoucností. Hlavním organizátorem konference konané v prostorách Karolina a Filozofické fakulty UK se stalo pražské polonistické pracoviště spadající aktuálně pod Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií FF UK. Na organizaci konference se podílel rovněž Institut slovanské filologie Jagellonské univerzity v Krakově, Ústav slavistiky Masarykovy univerzity v Brně, Katedra slavistiky Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra slavistiky Ostravské univerzity a Polský institut v Praze. Konferenci zaštitila řada představitelů akademické i diplomatické sféry, mj. děkanka FF UK dr. Eva Lehečková, rektorka Univerzity Karlovy prof. Milena Králíčková, rektor Ostravské univerzity doc. Petr Kopecký a velvyslanec Polské republiky v Praze Mateusz Gniazdowski.

Po oficiálním zahájení konference následovalo plenární zasedání. Renata Rusin-Dybalska v něm ve svém příspěvku *100 lat polonistyki w Pradze* připomněla historii pražské polonistiky a významné osobnosti, jaké s ní byly v minulosti spjaty. Dále vystoupila čtveřice pozvaných čestných hostů, z nichž dva jsou přímo spjati s ostravskou polonistikou – její zakladatel, vedoucí katedry a dlouholetý pracovník, profesor Karel Daniel Kadłubiec (*Moja praska polonistyka – wspomnienia*) a slovenská polonistka, profesorka Marta Pančíková (*Kontakty bratyslawskiej polonistyki z polonistykami zagranicznymi, czyli 100 lat w życiu jednej polonistyki*). Příspěvek *Tadeusz Różewicz w czeskim kontekście* profesorky Krystyny Kardyni-Pelikánové představil brněnský kolega Roman

Madecki a dopolední program uzavřel svým zamyšlením o polsko-českých vztazích polský publicista a překladatel Aleksander Kaczorowski. Odpolední program konferenčního jednání byl rozdělen do tří sekcí, v jejichž rámci byli přihlášení zejména polonisté z ČR, Polska ale i dalších zemí s polonistickou tradicí s celkem 36 příspěvky.

První sekce byla věnována tradici české a slovenské polonistiky. Jednotliví vystupující v ní ve svých příspěvcích přiblížili nejen osobnost prvního profesora polského jazyka a literatury na pražské univerzitě Mariana Szykowského (mj. Roman Baron v příspěvku *Stan badań nad życiem i dorobkiem Mariana Szykowskiego*), ale připomněli i řadu dalších osobností české polonistiky (Simona Mizerová: *Jiří Damborský včera a dnes – vědecký odborník v dějinách české polonistiky*). Vystoupení byla také věnována mj. tradicím výuky polského jazyka a literatury v českém a slovenském prostředí a dalších akademických centrech ve středoevropském prostoru (mj. Piotr Kajak: *Czescy i słowaccy absolwenci kursów wakacyjnych Polonicum w latach 1956–1973*; Andrzej Baranow: *Tradycja polonistyczna na Litwie. Badania komparatystyczne*; Renata Putzlacher Buchtová: *25 lat z literaturą polską i jej twórcami w Brnie*).

V druhé sekci se účastníci konference zaměřili na vybrané aspekty výuky polského jazyka a literatury v ČR i Polsku. Jednotliví přednášející v ní nabídli řadu podnětných pohledů na specifické otázky osvojování si a výuky polštiny (Irena Bogoczová: *Nauczanie składni języka polskiego metodą konfrontatywną – czesko-polską*), mj. na pozadí několika zajímavých projektů (Anna Dąbrowska: *Prezentacja „Przewodnika po trudnych miejscach polszczyzny”*; Roman Madecki: *Translatoryka w kształceniu polonistów*). Hovořilo se i o dalších inspirativních tématech, např. roli jazyka, literatury, kultury a regionálních studií ve vzdělávání zahraničních polonistů (Monika Valková-Maciejewska: *Po co komu oryginały? Polska literatura współczesna jako narzędzie glottodydaktyczne*; Wojciech Hofmański: *Onomastyka a glottodydaktyka polonistyczna. W poszukiwaniu synergii*; Tomasz Gęsina: *Twoi sąsiedzi na Górnym Śląsku – utopek, skarbnik i strzyga. Glottodydaktyczny potencjał śląskiej demonologii*).

Třetí konferenční sekce byla primárně věnována česko-slovensko-polským jazykovým a literárním kontaktům, a to v širokém spektru od problematiky současných dialektů (Błażej Osowski: *Zakres użycia gwar w Polsce i Czechach*) přes komparativní výzkum frazeologismů (Danuta Rytel-Schwarz: *Język polski i czeski – bliskość i oddalenie na przykładzie frazeologizmów w ujęciu kontrastywnym*) nebo možnosti nebinárního vyjadřování v současné polštině a češtině (Maria Magdalena Nowakowska: *Polska i czeska niebinarność językowa*), až po percepci vybraných spisovatelů v kontextu české a polské kultury (Justyna Pietrzykowska: *Recepcja krytycznoliteracka wybranych dzieł Milana Kundery w czeskim i polskim obszarze kulturowym*; Jan Jeništa: *K bratřím Polákům. Halič roku 1862 očima českého básníka Vítězslava Háalka*).

Oslavy výročí 100 let české polonistiky jsou dokladem toho, jak hluboko sahají jejich kořeny a jak důležité jsou česko-polské vztahy, vzájemné porozumění a spolupráce nejen, a to mezi akademiky. Dodejme, že řada společenských, kulturních, vzdělávacích a popularizačních akcí připomínajících toto výročí se konala na různých místech Česka po celý rok 2023 a to zejména s výraznou podporou Polského institutu v Praze, Velvyslanectví Polské republiky v Praze, Generálního konzulátu Polské republiky v Ostravě a také ve spolupráci všech českých polonistických pracovišť v Praze, Brně, Olomouci a Ostravě.

Jiří Muryc